

عنوان مقاله:

عهدنامه ترکمانچای و مسئله جانشینی: واکاوی علل مداخله روس ها در فرایند جانشینی

محل انتشار:

دو فصلنامه جستارهای تاریخی، دوره 2، شماره 2 (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

مرتضی دهقان نژاد - دانشیار گروه تاریخ، دانشگاه اصفهان

لقمان دهقان نیری - دانشیار گروه تاریخ، دانشگاه اصفهان

ایرج ورفی نژاد - دانشجوی دکتری تاریخ ایران اسلامی، دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

بررسی اجمالی تاریخ دوره قاجار نشان می دهد، جانشینی از عرصه هایی بود که دولت روسیه در آن بسیار مداخله می کرد. در تاریخ کهن ایران هرچند می توان نمونه هایی از مداخله بیگانگان را در امر جانشینی یافت، برای نخستین بار، در دوره قاجار، جانشینی رسماً و در توافق نامه گلستان و عهدنامه ترکمانچای به عرصه قدرت نمایی روسیه تبدیل شد و این کشور بنابر فصل هفتم عهدنامه ترکمانچای از ولایتعهدی عباس میرزا، که در راه جانشینی با مشکلات و بحران های فراوانی رویارو بود، حمایت کرد. این پژوهش بر آن است تا با بررسی چالش های پیش روی عباس میرزا برای جانشینی، ریشه ها و عواملی را که منجر به مداخله روس ها در عهدنامه ترکمانچای شد، تحلیل کند. هدف این پژوهش پاسخ به این پرسش اصلی است که چرا مسئله جانشینی در دوره قاجار رسماً و طی عهدنامه ترکمانچای زیر نفوذ روس ها قرار گرفت؟ مسئله جانشینی در دوره قاجار به سبب فقدان قوانین منسجم جانشینی و وابستگی آن به اراده شاه و رقابت شاهزادگان با ولیعهد بر سر جانشینی، موجب اتکای برخی شاهزادگان به دولت روسیه شد و این کشور برای بهره برداری سیاسی و گسترش نفوذ خود در ایران آن را در معاهده ای رسمی زیر نفوذ خود درآورد.

کلمات کلیدی:

مسئله جانشینی، ولایتعهدی، روسیه، عهدنامه ترکمانچای، عباس میرزا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1469047>

